

Рецензії

СТОРІНКАМИ СПАДЩИНИ МИКОЛИ ЛУКАША

Микола Лукаш. Бібліографічний покажчик / Уклад. В.Савчин; наук.ред. Р. Зорівчак; ред.-бібліогр. Г.Домбровська; редкол.: Б.Якимович (голова) та ін. – Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2003. – 356 с.: іл., порт. – (Українська бібліографія. Нова серія. – Ч.10).

Нещодавно в серії “Українська бібліографія” у видавництві наукової бібліотеки Львівського національного Університету ім. І.Франка побачив світ бібліографічний покажчик матеріалів про перекладацьку та наукову діяльність Миколи Лукаша.

Чому серед багатьох українських перекладачів увагу укладачки привернула саме ця постать? По-перше, уже протягом тривалого часу В.Савчин досліджує перекладацьку діяльність М.Лукаша в контексті історії українського художнього перекладу, що, вповні зрозуміло, полегшувало її працю над покажчиком. По-друге, після виходу у світ бібліографії Г.Кочура вже, як то кажуть, і сам Бог велів почати роботу над покажчиком праць його сподвижника й однодумця, який своїми перекладами в часи тоталітаризму наближував українських читачів до кращих надбань світової літератури, підносячи авторитет рідної мови, яка, на жаль, й у другій половині ХХ століття вважалася лише мовою “для домашнього вжитку”.

“Добрим порадиником, консультантом, натхненником” створення покажчика, як зазначає В.Савчин у передмові “Від укладача”, була Р.Зорівчак. У статті “На сторожі отчого слова”, написаній у співавторстві з цією великою шанувальницею та знавцем творчості М.Лукаша, подано досить вичерпний аналіз “динаміки української Лукашевіани”. Проїнята захопленням і любов’ю до перекладача, стаття становить важливий внесок в історію українського художнього перекладу. Введені дослідницями в науковий вжиток численні маловідомі й невідомі факти засвідчують, що творча спадщина невтомного й безкомпромисного пе-

рекладача, яким був М.Лукаш, заслуговує широкої популяризації та глибокого вивчення.

Покажчик обсягом 356 сторінок містить 1648 позицій. У ньому вперше зібрано й зафіксовано все, або майже все, що було колись опубліковано з великої спадщини М.Лукаша-перекладача, все, що стосується його життя та літературно-дослідницької діяльності.

Укладач В.Савчин послідовно дотримується чітко визначеного нею у слові “Від укладача” принципу розміщення матеріалів: усі вони подані в хронологічному порядку.

Видання складається з двох частин. Перша – це бібліографічний покажчик видань, що відображають перекладацьку й оригінальну творчість М.Лукаша, його редакторську діяльність; сюди ж увійшла бібліографія матеріалів про пісні та кліпи на тексти його перекладів.

Друга частина (три розділи) присвячена науковим дослідженням про М.Лукаша в Україні та за кордоном, міститься тут також інформація про нього, наявна в інтернет-джерелах. Наприкінці додаються іменний покажчик та покажчик серійних і періодичних видань, у яких публікувалися переклади, оригінальні твори М.Лукаша та література про нього, з зазначенням номера, під яким слід шукати ці матеріали.

Вирізняється покажчик повнотою бібліографічних записів. Скажімо, у розділі “Публікації перекладів М.Лукаша з мов світу” після першої публікації того чи того перекладу укладач зазначає всі передруки, що дає можливість говорити про життя художнього твору в іонаціональній культурі. У багатьох

Слово і Час. 2005. №2

випадках подано короткі анотації або зауваження, які допомагають читачеві краще орієнтуватися в матеріалах покажчика. Здебільшого це такі примітки, як “Переклад вміщено у статті...”, “Переклад вміщено у матеріалах...”, але є й такі, що констатують наявність помилок при публікації перекладів: “Насправді переклад належить В.Мисику”, “Переклад вірша “Моє серце в Верховині” помилково приписано О.Мокровольському” та інші.

Рецензована праця вирізняється чіткою структурою, насиченістю інформацією та повнотою описів, але за такої великої кількості матеріалу майже неможливо уникнути пропусків, про що йдеться, зокрема, й у слові “Від укладача”.

Скажімо, В.Савчин зафіксувала працю О.Пахльовської “Еволюція італійсько-українських літературних взаємин у XIV–XX ст.” (Українська література у загальнослов’янському і світовому літературному контексті: У 5 т.– К., 1988. – Т.3. У взаєминах з літературами Заходу і Сходу. Розділ 3. – С.43–87), але не подала опису досить солідної монографії цієї ж авторки “Українсько-італійські літературні зв’язки XV–XX ст.” (К.: Наукова думка, 1990. – 214 с.), де йдеться про “талановитий переклад М.Лукаша “Декамерона” Боккаччо, який отримав повноцінне життя на українському ґрунті”(с.162). Широко представлено в покажчику праці М.Стріхи, але не зафіксовано його статтю “Хто все ж таки переклав “Гамлета”? (Прапор. – 1989. – №7. – С.175–180), де міститься згадка про Лукашів переклад драми В.Шекспіра “Троїл і Крессіда”(с.178). Не введена до по-

кажчика стаття М. Назаревського “Деякі цифри і факти про переклади на Україні” (Мовознавство. – 1959. – № 5. – С.46–47), в якій автор говорить про те, що українські читачі дістали можливість ознайомитися з “Декамероном”, якого відтворив українською мовою М.Лукаш (с.47), а також книжка В.Коптілова “У світі крилатих слів” (К.: Веселка, 1968. – 158 с.), де у статті “Фауст” подано цитату з трагедії Гете “Фауст” у перекладі М.Лукаша (с.96). Варто було б ввести до бібліографії автореферат кандидатської дисертації О.Нечипорук “Роберт Бернс в українських перекладах і літературознавстві” (К., 1969), де авторка розглядає Лукашеві переклади з Бернса (с.15–17).

Однак завважені нами пропуски аж ніяк не впливають на цінність рецензованої книжки, яка, безсумнівно, принесе велику користь перекладознавцям, викладачам і вчителям української та зарубіжної літератур, студентам-філологам, а також широкому колу читачів, які люблять і шанують літературу та її творців. Ця кваліфіковано й сумлінно складена бібліографія становить міцну основу для подальших наукових досліджень спадщини М.Лукаша, а її вихід у світ дає підставу сподіватися, що найближчим часом читач отримає вкрай необхідні для вивчення українського художнього перекладу бібліографічні покажчики таких видатних майстрів перекладу, як Василь Мисик та Дмитро Паламарчук.

м.Дрогобич

Данило Кузик

СИМВОЛ І БІБЛІЙНА СИМВОЛІКА ТА ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ НА ПЕРЕХРЕСТІ ТРЬОХ ЛІТЕРАТУР

Roman Mnich. Категорія символу і біблейська символіка в поезії ХХ століття. – Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2002. – 258 s.

Монографія Р.Мниха, присвячена проблемам герменевтики символу, зокрема біблійного, в українській, російській і польській поезії, становить багатоаспектну спробу вирішити кілька наукових завдань

– філософських і літературознавчих: проаналізувати погляди на мистецтво (насамперед на літературу) двох видатних філософів Мартіна Гайдеггера та Ернста Кассіра, які в європейській філософській думці